

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POSTUL DE CENZURA DEVA.

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS HÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Cenzurat: IOAN NICULA.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 20 kor. | Negyed évre — — — 5 kor.
 Fél évre — — — 10 " | Egyes szám ára — — — 40 fill.
 Nyiltér soronként 3 kor.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza. Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Előfizetési felhívás.

Folyó év október hó 1-ével új előfizetést nyitottunk lapunkra. A szerény anyagi körülmények az előállításnak a háboru okozta drágasága dacára is igyekeztünk lapunkat fentartani s a vidéki sajtóra általánosságban is reánehézülő akadályokkal megküzdve, a köznek szolgálatába állani. Erőnkhez mérten igyekeztünk megállni helyünket s ebben t. előfizetőink támogatása nagyban segítségünkre volt.

A valódi értelemben vett szabadság, testvériség, egyenlőség diadalra jutásával a szocializmus és demokratizmus egyik vívmánya lett a szabadsajtó, melyre e nehéz időkben fontos kötelességek, feladatok várnak.

Mindezeknek teljesítéséhez tisztelettel kérjük a közönség támogatását, hiszen e nélkül nem lennének képesek lapunkat megjelentetni.

A vidéki hetilapok s így a hunyadmegyeiek is, az óriási mértékben emelkedett munkabérek és anyagárakra való tekintettel a lapok előfizetési árát 1919. január hó 1-ével kezdődőleg felemelték. Ugy szintén a hirdetési árak is mérsékelten magasabbak lettek.

Tisztelettel kérjük tehát lapunk t. előfizetőit, olvasóit, hogy ezt az ár-emelkedést a mai tényleges viszonyoknak megfelelő kényszerintézkedésnek vegyék, mert őszintén bevalljuk, hogy az utóbbi időkben a fennállott árak mellett csak ráfizetéssel tudtuk lapunkat megjelentetni, remélve, hogy az előállítás eszközei olcsóbbak lesznek, ami — sajnos — nem történt meg.

Közönségünknek hálás köszönetet mondunk az eddigi szives támogatásért s amidőn reméljük, hogy ez a jóindulatu támogatás a jövőben, az újalakulás nagy és nehéz munkájában sem fog elmaradni, ígérjük, hogy hiven és igazságosan fogjuk a köz s így közös mindnyájunk érdekeit szolgálni, megvédeni.

Előfizetési árak: egész évre 20 K
 félévre 10 "
 negyedévre 5 "

Tisztelettel:

A „SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE”
 kiadóhivatala.

Anyanyelvükön tanulnak a gyermekek.

Az „Aradi Közlöny” írja: A nagyszebeni kormányzótanácsnak az az intenciója, hogy ezentul az iskolaköteles gyermekek saját anyanyelvükön kapjanak elemi oktatást. Az erre vonatkozó rendelet már meg is érkezett az aradi tanfelügyelőséghez. Moldován József tanfelügyelő utasította az összes állami iskolák igazgatóit, hogy terjesszenek eléje kimutatást arról, hogy az állami iskolákba hány magyar és hány német tanuló jár. Amint a jelentések be fognak érkezni, a tanfelügyelő meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket, hogy a tanköteles gyermekek saját anyanyelvükön nyerjenek oktatást és esetleg magyar és német nyelvű állami iskolákat állítsanak fel.

Erdély képviselői mindenben követik Maniut.

Az „Aradi Hirlap” írja: Bukarest. Az összes erdélyi képviselők összegyűltek Nagyszebenben. Már kezdetben az az általános óhaj nyert kifejezést, hogy a csatolt terülrészek küldöttéi blokkot alkossanak. Meg is választottak egy bizottságot, amelynek célja az irányítás. A 25 tagu bizottság elnökei: Maniu, Mihali, Goga, Braniste, Goldis, Vlad és Lukaciu. A reggel megtartott ülésen valamennyi képviselő határozottan odanyilatkozott, hogy azt a politikát követi, amelyet dr. Maniu Gyula jelöl ki s amelyet a jövőben kijelölni fog.

Az antant természetben követel kárpótlást.

Bukarest, nov. 24.

A „L'Orient” írja: A versaillesi szerződés megállapítja, hogy Németországnak közvetlenül kell gazdasági erőforrásait az elpusztított vidékek helyreállítására fordítania. Természetben kell tehát átadnia azokat az állatokat, gépeket és mindenféle anyagokat, amelyeket hadserege elvett vagy elpusztított.

Külön listákat fognak ebben a tárgyban a Párisban székelő helyreállítási bizottsághoz azok az országok benyújtani, melyeket a központi hatalmak seregei annak idején megszállva tartottak.

A francia külügyminiszter a napokban körlevélben hívta föl a községet, hogy állítsák össze a kérdéses listákat, amelyeken a helyreállítandó gépeknek, eszközöknek, állatoknak stb. nem az értéke, hanem a mennyisége kell hogy feltüntetve legyen.

Hasonló listákat kell külön-külön összeállítani azokról a tárgyakról, amelyeket az osztrák-magyar, a török és bolgár hadseregek rekviráltak vagy koboztak el.

Műsoros egyházi ünnepély a helybéli róm. kath. templomban.

Folyó hó 23-án d. u. 5 órakor nagyszámu közönség jelenlétében tartotta meg a „Mária kongregáció” a róm. kath. egyházközség véd-szentjének: Árpádházi Szent Erzsébetnek tiszteletére rendezett műsoros egyházi ünnepélyét.

Kezdetre a kongregáció és a róm. kath. tanulóifjuság vegyeskara énekelte „Légy a sajkán vezértünk” és „Ahol állok” kezdetű egyházi dalokat.

Második számként Solymosi Margit kongregáció tag szavalta a „Szentek mókáihoz” című verset mély érzéssel.

Közvetlen a szavalat után „Szent Erzsébet eljegyzése” című előkép volt, melynek főszereplői, Szt. Erzsébet: Táborny Klárka, Lajos herceg: Táborny Dávid, II. Endre: Solymosi József, Gertrud királyné: Farkasné, Püspök: Riebel Albert, 3 diakiuss: Bus Lujza, Bárb Mariska, Luck Emma, Páncélos vitéz: Trakker Árpád, Német főurak: Zirnstein Malvin, Stefán Margit, kik élethűen képviselték a középkor viseletét.

Az előkép után újra felhangzott az énekkar „O gloriosa virginum...” kezdetű egyházi dalt énekelve.

Ennek elhangzása után „Hl. Elisabests Rosen” című költeményt adta elő Pozdina Erzsébet kong. tag bájos hangon, melynek keretében „Szt. Erzsébet rózsái” című előkép lett látható remek, élethű beállításban, amint Szent Erzsébet (Solymosi Margit) udvarhölgyei kíséretében szegényeihez megy s utközben találkozik férjével, Lajos herceggel (Zirnstein Malvin) ki apródjaival vadászatról jön s kérdi nejét, mi van kötényében, mire Erzsébet azt feleli: „rózsák” s a monda szerint a kenyér tényleg rózsává változott.

A szavalat elhangzása után P. Mordán Nepomuk János vajdahunyadi Szt.-Ferencrendi theol. tanár tartott először magyar s közvetlenül utána német nyelven magasan szárnyaló beszédet, ismertette az ünnepély jelentőségét és magyarországi Szt. Erzsébet élettörténetét. A szónok kiváló tudásról és tehetségről tett ezen beszédével tanubizonyosságot.

Alig hangzott el a beszéd a szónok ajkáról, az énekkar ismét egy szép egyházi dalt, „Jubilate Deo”-t énekelte el, mely után következett Topolovsek Erzsébet szavolata, ki csengő, nyugodt hangon kezdte el „Szent Erzsébet legendáját” szavalni, mely közben szétnyílt a függöny s látható lett egy szívet, lelket átható kép, Szent Erzsébet (Farkasné) száműzve négy kis árvájával, amint meghuzódik egy istállóban, — midőn sógora férje halála után kiüzte a várból — s könyörög az anyák védasszonyához, Máriához, hogy óvja meg őt s négy kis árva gyermekét. S a mint a legenda mondja, Isten anyja megjelenik angyalaitól körülveve, ugy történt ez most az előképben is. Pár pillanat mulva látható lett „Szűz Mária” (Bisztricsányi Bella), amint áldólag terjeszti ki kezeit a kis árvák

főlé s ezzel lezárult az élőkép, mely sok könynyet csalt ki a jelenlévők szemeiből.

A műsor utolsó száma Heine remek szép költeménye: „Die Wahlfahrt nach Kevlar“ volt, melyet Balouschek Ida kong. tag szavalt el igazi áthatott hangon.

A szavaltat után a rendes vasárnapi ájtatoság ment végbe.

Ezen egyházi ünnepély rendezése, az élőképek nehéz összeállítása és kivitele a kongregáció elnöke, P. Lokody Gergely zárdafőnök érdeme, ki fáradságot nem ismerve munkálkodott azon, hogy a kongregáció ünnepélye ilyen fényes sikerű legyen. Valódi művészi tehetséget és ismeretet árult el az élőképek kivitelénél. Reméljük, hogy még sokszor fogja a szászvárosi közönséget ilyen nagy sikerű élőképek rendezésével gyönyörködtetni.

Az énekkar fáradságos betanítása pedig P. Máté Özséb lelkészt dicséri, ki rövid idő alatt oly rendezett énekkart tudott összeállítani. A rendezés körül sok érdemet szerzett Héjas Mariska és Lerch Valéria kong. tagok, akik teljes mértékben segítségére voltak P. Lokody Gergely zárdafőnöknek. — Az ünnepélyre megjelent nagyszámú közönség zsufolásig megtöltötte a templomot.

M . . . a.

Hétről-hétre.

Egy vágás 30 korona.

A világháború kitörése óta minden fantáziát megszegyenítő módon drágult meg a megélhetési lehetőség. A cipőtől a kalapig, a reggeli tejtől az estéli vacsoráig, a bölcstől a sirig, minden, de minden 400—800—1200 %-os drágulást mutat. Születni, élni, meghalni ma már drága mulatság. Itt van a tél a maga összes borzalmaival. A szegény emberekre most kétszeresen nehezedik rá a háború okozta drágaság. A n i n c s újabb és mélyebb barázdákat szánt a családfentartók homlokára. A szén, a fa méreg drága lett. Egy ölfá 300—400 K-ba kerül. De megdrágult a felvágatása is. A favágók ma egy vágásért 30 K-át követelnek, ami ölenként 120 K-át tesz ki. Egy favágó egy öl fát egy és fél nap alatt játszva fel vág s így ez napi 80 K keresetet jelent neki. Ha egy hónapban csak 25 napot dolgozik akkor is 2000 K-át szerez havonta. 400—500—700 K havi fizetésből élni kénytelen tisztviselők, szellemi munkások szomorú sóhajjal gubozzák le a favágó urak által vágásonként követelt 30 koronákat. Nem ártana, ha a hatóság szabályozná ezt a kérdést s a favágóknak fizetendő munkadíjat maximálná.

Piacunk drágasága.

Városunk piaca, dacára annak, hogy jól termelő gazdag falvak veszik körül, egyike a legdrágább piacoknak. Itt aránylag minden drágább mint bármely nagyobb városban. Hogy ez így van leközljük a kolozsvári piacnak a „Keleti Újság“-ban közölt árait:

Piaci árak.

Kolozsvár, november 24.

Marhaus eleje kilója	14.— K
„ hátulja „	16.— „
Borju eleje „	18.— „
„ hátulja „	20.— „
Sertéshus „	24—26.— „
Sertés-borda „	26.— „
Zsirszalonna „	56.— „
Háj „	54.— „
Birka eleje „	10.— „
„ hátulja „	12.— „
Kacsa (párja) „	90—100.— „
Pár jérce „	36—40.— „
Tojás drbja „	1.60 „
Vaj kilója „	72—74.— „
Turó „	36.— „

Szemesbab fehér kiló	4—4.50 K
„ tarka „	7.— „
Káposzta „	5—10.— „
Kelkáposzta fejenként	2—3.— „
Paradicsom kilója	6—7.— „
Paprika 2 drb.	—40 „
Vöröshagyma kilója	1.60 „
Fokhagyma 2 drb.	1.— „
Burgonya rózsa kilója	1.50—1.80 „
„ kifli „	3—4.— „
Dió kilója	24.— „
Alma „	10—14.— „
Buza vékaja	90.— „
Zab „	30.— „
Rózsa „	70—80.— „
Tengeri „	60—65.— „

Az árak változatlanok, de a majorság, tyuk, jérce bővebben kerül piacra s így ez s némileg a tojás ára is olcsóbb.

Az illetékes hatóságok jól tennék, ha a piaci árakat szabályozná s az árdrágítókat szigorúan megbüntetnék.

Ha tanultunk zsoltárokat...*

Ha tanultunk zsoltárokat,
Hogyha imádkoztunk sokat,
Porba ejtjük
És felejtjük, elfelejtjük.

Ha tetszett az Isten szeme,
Lángoló Nap nyári heve,
Porba ejtjük
És felejtjük, elfelejtjük.

Ha volt néhány pohár borunk,
Anyánk, frigyünk, asszonyunk,
Porba ejtjük
És felejtjük, elfelejtjük.

Ha a céda hír fölkapott,
Ha láttunk néhány szép napot,
Porba ejtjük
És felejtjük, elfelejtjük.

Ha tetszett balga életünk,
Gondok, kedvünk, lelkünk, eszünk,
Porba ejtjük
És felejtjük, elfelejtjük.

Ady Endre.

* Néhány Ady Endre e kiadatlan versét a „Magyar Szó“-ból vettük át.

NAPI HIREK.

— A szászvárosi vasuti állomás új főnökévé — a nagyváradi állomásfőnökké kinevezett Jánosi Pál helyébe — Márk János piskii államvasuti ellenőr nevezetett ki. Az új főnök már elfoglalta állását.

— Előléptetés. A román kormányzótanács pénzügyminisztere a helybeli pénzügyőri szakasz általánosan ismert és kedvelt főnökét, Eisler Albert szemlést főszemlésszé léptette elő.

— Eljegyzés. Pap Ferenc szemlést a napokban tartotta meg eljegyzését Stoika György nyug. pénzügyőri szemlést kedves és bájos leányával Milikével.

— Róm. katolikus elemi iskolai kinevezések. Az erdélyi róm. katolikus püspök Hunyadmegyében lévő iskolákhoz a következő tanítókat nevezte ki: Brád: Kreffy Irén. Déva: (Csángótelep) Jaczóné Harsányi Valéria. Govásdia: Imre Mária. Gyalár: Toma Mária, Barabás Ilona. Maroslye: Finta Olga. Nagyg: Kiss József. Ósebeshely: Bágya Matild. Petrozsény: Petelei Sándor, Repácky Ferenc. Vajdahunyad: (Csángótelep) Lantos Gusztáv, Lantos Gusztávné.

— Műsoros-estély a „Central“-ban. A helybeli evang. szász nőegylet f. hó 29-én műsoros-estélyt rendezett. A műsor 5 száma között több vigjáték, tánc és ének szerepelt.

— Meghívó. A szászvárosi róm. kath. polgári leányiskola tanári testülete és tanulói f. év december hó 7-én d. u. 5—9 óráig az iskola segélyezésére műsorral egybekötött tea-estélyt rendez a Magyar Kaszinó nagytermében. Belépti-jegy felnőtteknek 5 K, diákoknak és gyermekeknek 2 K. Tea adagja 3 K, sütemény választás szerint. E kedélyes összejövetelre minden gyermekbarátot és a jótékony cél iránt érdeklődőt szívesen látunk és elvárunk. A polg. leányisk. tanári testülete.

— Halálozás. Freilich Ignác volt bábolnai kereskedő, jelenleg szászvárosi vendéglős és fuvarozó neje, szül. Herman Berta folyó hó 26-án 46 éves korában Szászvároson meghalt. Temetése f. hó 27-én ment végbe az izr. egyház szertartása szerint. Halálát férje s hat gyermeke gyászolja.

— A dévai vasuti állomás új főnöke. A C. F. R. igazgatósága a Déváról Mezőturra áthelyezett Vincze Lajos helyére Spuzs János volt balintzi állomáselőljárót nevezte ki a vasuti állomás főnökévé.

— Eljegyzés. Fischer Eugénia volt szászvárosi lakos e hó 19-én tartotta eljegyzését Löbl Mór kereskedővel Nagyszébenben. (Külön értesítés helyett.)

— Irodalmi ünnepi est. A helybeli román gimnázium f. év december hó 1-én a „Central“ szálloda disztermében jótékony célú irodalmi estélyt rendez. A rendezőség a meghívókat már szétküldte. Az estély kezdete fél 8 órakor lesz.

— Halálozás. Pielner Rebeka szül. Sonntag f. hó 25-én 65 éves korában pár napi betegeskedés után meghalt. Temetése f. hó 27-én ment végbe az evang. egyház szertartása szerint. Az elhunyt távoli rokonságban állott Stamp Márton helybeli vendéglőssel.

— A második kiadású „kékpénz“. A Magyar Távirati Iroda az Osztrák-Magyar Banktól azt az értesítést kapta, hogy a bank alapszabályai értelmében és az annakidején közzétett hirdetés alapján kibocsátott „II. kiadás“ jelzéssel husz koronás jegyei minden tekintetben teljesen azonos elbírálás alá esnek, mint az Osztrák-Magyar Bank többi kibocsátásából származó bankjegycimletei. Az első és a második kibocsátású husz koronások között csupán az előállítás szempontjából van különbség. A „II. kiadás“ jelzéssel ellátott husz koronás tehát éppen olyan „kékpénz“, mint az első kibocsátásból eredő és a bank sem fizetésnél, sem pedig felváltásnál az I. és II. kibocsátású husz koronások között különbséget nem tesz.

— Franciaország hazabocsátja az internáltakat. Bécs, nov. 22. A francia kormány elhatározta, hogy az osztrák és magyar internáltakat hazabocsátja. A hazaszállítás módzataira az egyes kormányok között Bécs az osztrák közlekedési államhivatalban tanácskozások fognak megindulni, amelyek valószínűleg néhány napon belül befejeződnek. Ezután az internáltak hazaszállítása haladéktalanul megkezdődik.

— A belga király és a szociálisták. Egy udvari fogadtatás alkalmával Reyer dr. szociálista pártvezér a király, elé került, aki megszólította: — Mondja csak, doktor ur, mit gondolnak rólam az ön politikai barátai? — Azt, felelte a szociálista, hogy Felséged kitűnő király, de igen jó volna, mint köztársasági elnök is. A király mosolyogva válaszolta: — Kedves doktor ur, ön több kórház főorvosa, kitűnő gyakorló-orvos, mit szólna ön hozzá, ha azt mondanám, hogy ön állatorvosnak is kitűnő lenne? Reyer doktor elnevette magát és a király vele nevetett.

— **Tisztújítás.** A Dévai Önkéntes Tűzoltó Egylet dr. Groza Péter képviselőt örökös tiszteletbeli főparancsnokká választotta meg. — Főparancsnokká Stoica Miklóst, alparancsnokká Muntean Áront, titkárrá Almasán Ágostont választották meg.

— **A magyar választások.** Bukarest, nov. 24. A „Viitorul“ jelenti: Budapesti híradás szerint a magyar fővárosban hétfőn tartott minisztertanács egyhangú határozattal december 20-ára tűzte ki az egész meg nem szállott területre a nemzetgyűlési választásokat. A magyar nemzetgyűlés január 3-án fog együtt maradni. Azoban a két év letelte előtt is felosztható.

— **Lezárták a pénzügyi lebecsülést.** Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a pénzügyi lebecsülését végleg lezárták. Jelenleg a statisztikai adatokon dolgoznak. A Pénzügyi reszort további lebecsülését semmiesetre sem engedélyez, minden ilyen természetű kérelem tehát hasztalan és eredménytelenül fog maradni.

— **Uj lap Petrozsényban.** Péterfi József Rezső szerkesztésében „Zsilvölgyi Katolikus Tudósító“ címen havonként kétszer megjelenő katolikus folyóirat jelent meg Petrozsényban. A tartalmas és változatos folyóirat a katolikus vallás érdekeit védi és propagálja.

— **Tolsztoj özvegye meghalt.** Jaszna-Poljanában november hó 4-én, mint konstantinápolyi távirat jelenti, meghalt Tolsztoj Leo özvegye, Andrejevna Zsófia grófnő, aki férjét kilenc évvel élte túl. Tolsztoj felesége polgári származású nő volt. Több évtizeden át nagy harmoniában élt a férjével, de ez a jó viszony anyagi okok miatt később teljesen megváltozott. Amikor Tolsztoj „Feltámadás“ című regényének jövedelmét az üldözött kaukázusi parasztnak adta, a grófnő bírói uton biztosította a maga számára Tolsztoj vagyonából és szerzői jogaiból a rá eső részt. Azóta állandó volt Tolsztoj és felesége között az ellentét. Emlékezetes, hogy végül az aggasztán Tolsztoj elmenekült családjával ellől Jaszna-Poljanából és utja közben érte a halál. A grófnő Tolsztoj halála után öngyilkos kísérletet követett el, amelynek következtében több évig betegeskedett, míg aztán november 4-én meghalt.

— **Budapestre külföldi utlevél kell.** Az eddigi szokástól eltérően, mint most értesülünk, a Budapestre való utazáshoz külföldi utlevél szükséges. Erre az új intézkedésre az adott okot, hogy a román csapatok kivonultak Budapestről s így rendes külföldi utlevél kell szerezni annak, aki a magyar fővárosba akar eljutni. Ujabb hír szerint pedig e hó 19-től kezdve mindazoknak, akik a Tiszán túl levő területekre akarnak elutazni, külföldi utlevélre van szükségük. Ezen vonalon túl való utazásra ezentúl a kormányzótanács belügyi osztálya adja ki az utlevelet. A külföldi utlevelek az illetékes megyei prefektusok útján kérelmezendők.

— **A francia szociálisták vesztesége a választásokon.** Lyonból november 19-iki kelettel sürgönyzik, hogy a múlt hét keddeig a francia választások a következő eredményt mutatták: Megválasztottak: 55 egyesült szociálistát, 5 disszidens szociálistát, 26 republikánus szociálistát, 114 radikális és radikális szociálistát, 111 baloldali republikánust, 106 haladó pártit, 65 liberálist, 27 konzervatívot, 3 függetlent és 3 tagját az Action Française-nek. Az egyesült szociálisták érzékeny veszteséget szenvedtek, mert a mostani 55 mandátummal szemben a legutóbbi országgyűlésen 86 mandátumuk volt.

— **A budapesti egyetemeket is megnyitják.** Debrecenből írják: Ballagi Aladár, a budapesti tudományegyetem rektora közölte a sajtóval, hogy a budapesti egyetemeket 1920. február elején fogják megnyitni. A félév — amelyet egy egész évnél fogják számítani — megszorított szünetekkel június 30-ig tart. A jogi karon a szigorlatok november 17-én, az alapvizsgák nov. 22-én megkezdődnek. A felavatandók névsorát kiragasztják, nehogy a bolsevisták is diplomához juthassanak.

— **A monarchia előnye.** Budapestről jelentik, hogy az ottani sajtó interjú-sorozat közöl a vezető magyar politikánsokról, aziránt; hogy milyen legyen a leendő államforma. Legutóbb Bánffy Miklós gróf nyilatkozott, aki kijelentette, hogy a monarchista rendszer hiva, minthogy nem tartja helyesnek azt a véleményt, miként a köztársaság liberálisabb lenne, úgy a monarchia, mint a köztársaság lehet liberális, avagy reakciós, attól függ, hogy milyen az alkotmánya és kik a vezetői. A monarchiának emellett megvan az óriási előnye, hogy sokkal nagyobb állandóságot biztosít a politikai élet menetének. Meggátolja az elnökválasztással járó örökös kerteskedést és biztosabb teret ad a békés munkának.

— **Ötféle pénz Budapesten.** A bukaresti „L'Orient“ írja: Budapesten ötfajta pénz van forgalomban, amelyek hivatalos árfolyamai különböznek egymástól és amelyek valódi árfolyamai különböznek a hivatalos árfolyamtól. A kékpénzt az Osztrák-Magyar Bank bocsátotta ki még a háború előtt. A zöldpénzt a postatakarékpénztár bocsátotta ki. A jó fehérpénzt szintén az Osztrák-Magyar Bank bocsátotta ki, de majdnem teljesen ki van vonva a forgalomból. A rossz fehérpénzt a Tanácskormány adta ki. Ennek hivatalos árfolyama az eredeti érték egyötöde. Végül van még az egy és két koronás aprópénz, amely az Osztrák-Magyar Bank bankjegyeinek az utánzata, de melyet a jelenlegi kormány elfogadott. Egyes budapesti kávéházakban valószínűsítő tőzsdék vannak, amelyekben csak bankjegyekkel kereskednek. A spekulációk menetét könnyű elképzelni s nem ritkaság az élelmiszerüzletekben a következő felírás: Hus csak kékpénz ellenében kapható...

— **A szászvárosi hetivásárok új rendje.** A hatóságnak a helybeli hetivásárokról vonatkozó rendelete szerint a hét mindenik péntekjén állatvásár (marha, ló, sertés, juh stb.) a hét mindenik szombatján pedig kirakodó vásár lesz.

— **A horkolás.** A legmerészebb fantázia sem mondhatja valami különösebb élvezetnek, ha olyan egyénnel vagyunk kénytelenek egy helyiségben aludni, ki zenei képességeit főleg az egész éjjel való horkolásban fejti ki. Amennyire pedig kellemetlen a horkolás a környezetére nézve, annyira ártalmas ez a rossz tulajdonság magára a horkolóra nézve. Aki horkol, az rendszeren tátott szájjal alszik, tehát lélegzésekor nemcsak az orron, de a száján át is ömlik a levegő tüdejébe. A száján át való lélegzés pedig annyiban ártalmas, hogy a száj, ellentétben az orral, nem készíti elő a levegőt úgy hogy a tüdőre nézve ártalmassá ne váljék. Az orrban mindenekelőtt — különösen ha hideg szobában alszunk — a levegő kissé felmelegszik, továbbá az orr nyákhártyájának nedvessége, az orrban lévő szőrök mintegy megszűrlik a levegőt, az abban lévő por és piszokréteg lerakodik és a levegő aránylag tisztán ömlik a tüdőbe. Aki tátott szájjal alszik, annak garatja, gégeje kiszárad, hurutosná válik, mandulái megnagyobbodnak és sok más egyéb kellemetlenséggel, melyek-

ből súlyos betegségek származhatnak, — kell megküzdeni. A horkoló egyén rendszeren háton fekvé alszik, amiért ajánlatos ha megszokjuk a jobboldalon való fekvést — illetve alvást. Aki pedig mindennek dacára horkol, annak orrürege valószínűleg beteges állapotban van, tehát feltétlenül vizsgáltsa meg orvossal. Kiss gyermek sokszor azért horkol, mert mandulái megnagyobbodtak. Ezeket pedig feltétlenül el kell művileg távolítani, mert ellenkező esetben a gyermek hallóképessége romlik, szellemi fejlődésében visszamarad, továbbá pedig chronikus garat és gégebetegségek kinoxhatják, melyeknek veszélyes következményei lehetnek.

— **Svájc belépett a Népligába.** Bukarest, nov. 24. A „Romanimea“ jelenti: A svájci Nemzeti Tanács 124 szóval 15 ellen elhatározta, hogy a Népek Ligájába lép. Kimondotta azonban azt a fenntartást, hogy Svájc semlegessége minden körülmények közt fenntartassék.

— **Nagyberlin.** (A német főváros 20 kilométer hosszú lesz.) Berlin. Érdekes törvénytervezeten dolgoznak most a németek. Az új törvénytervezet Nagyberlin megalapítását célozza. A terv elérésére a német főváros közelében levő nyolc nagyközséget, ötvenegy kisközséget és huszonhárom más kisebb helységet szándékoznak Berlinhez csatolni, úgy, hogy ezekkel együtt az új német főváros átmérője husz kilométer lenne.

— **A La Manche csatorna alatti alagút.** Bukarest, nov. 24. A „Viitorul“ írja Lyonból: Loyd George az alsóházban kijelentette, hogy a hadügyminiszter és az admirális tanulmányozza a La Manche csatorna alá építendő alagút tervét. Hozzátette a miniszterelnök még, hogy mihelyt kézhez veszi a szakminisztériumok jelentéseit, tájékoztatni fogja az alsó házat a kormányának a kérdésben elfoglalt álláspontjáról.

— **Fiókokat állít fel a Banca Nationale.** A pénzügyi reszort értesülése szerint a Banca Nationala Kolozsváron, Brassóban, Nagyszebenben, Temesváron, Aradon és Nagyváradon fiókokat akar felállítani. A fiókok 1920. január 1-én kívánják e városokban működésüket megkezdni.

— **Bakteriumok behatolása a tyuktojásba.** Ujabb időben mind nagyobb és nagyobb figyelmet fordítanak a tudósok a tyuktojás hygieniájára és bakterológiájára. Amennyiben a táplálkozás tyuktojás nélkül el sem képzelhető, ezen észleleteknek ismertetése igen fontos és érdekes. A legutóbb Berlinben folytatott vizsgálatok azt mutatták, hogy a typhus betegséget előidéző bacillusok a tojásba, annak teljesen ép és sértetlen kemény héján keresztül behatolnak, sőt egészen a sárgájáig eljutnak. Ha a tojást 100°-os meleg vízben főzzük, úgy a bacillusok tönkre mennek, ellenben 80°-os vízben félóránig, 70°-osban pedig egy álló óráig főzve is életképesek maradnak. A vérhas bacillusai a sértetlen, ép tojáshéjon nem tudnak keresztülhatolni és különben is nem lévén olyan szívósak mint a typhus bacillusok, hamar tönkre mennek. Ellenben ha a tojáshéjon apró törések, repedések vannak, úgy ezek is behatolnak a tojásba, de ha azt keményre főzzük, úgy elvesztik élet-, tehát fertőzőképességüket. A kísérletek még mindig fojnyak és bizonyára igen hasznos és tanulságos dolgokat fogunk még felőlük hallani. Annyit már most is figyelembe vehetünk, hogy sohase igyunk nyers tojást, továbbá ne vegyünk olyan tojást, melynek héja, habár a legcsekélyebb mértékben is, meg van sérülve.

— **Házasodnak a cseh papok.** A „Pravo Naroda“, a haladó cseh papság lapja írja, hogy eddig több mint 50 cseh katolikus pap megházasodott. Több mint 1400 egyházközség adott be kérvényt a kormányhoz a nőtlenség eltörlése iránt.

— **Segít a japánok Istene.** Páris, nov. 24. A „Chicago Tribune“ írja: Mi lenne, ha a népszövetség vezetője a japán uralkodócsalád lenne. Már pedig egész komolyan ezt javasolja egy japán ujság. Illetőleg csak ez az ujság veszi komolyan Whang gróf, a koreai misszió tagja a következő fordítását közli velünk annak a vezércikknek, amely a „Niroku“-ban jelent meg: — A japán császári ház épp oly tiszteletreméltó, mint Isten és a jóakarát és igazságmegtestesülése. Nemcsak az ő hatvan millió emberének, hanem az egész emberi nemnek jószágos atyja. A népszövetség, amelynek feladata volna a háboru borzalmaitól az emberi nemet megmenteni, csak úgy érheti el a célját, ha a japán császári családot helyezik az élére, mert céljának elérése végett a népszövetségnek erő természet- és fajok fölötti büntető erővel kell bírnia s ily erő csak a japán császári házban van meg.

Köszönetnyilvánítás.

Összes barátainknak és ismerőseinknek, — kik bennünket a legjobb férj és apa váratlan és igen korai elvesztése folytán ért elképzelhetetlen nagy bánatban és fájdalomban megvigasztalni próbáltak és akik a temetésen személyes jelenlétükkel drága halottunknak a végtiszteletet megadták, — ezuton fejezzük ki leghálásabb köszönetünket.

Özv. Dr. David Kornélné és gyermekei.

— **Tánciskola Szászvároson.** Stoica Miklós nagyszabású hírneves táncmester a napokban táncanfolyamot fog nyitni. Előjegyzéseket elfogad mind a két könyvkereskedés. Különórások ifj. Kiss Ádám v. táncoktatónál jelentkezhetnek.

— **A vonatok érkezése Szászvárosra.** Aradról a 608. sz. szvonat éjjel 12 ó. 01 pkor. Tövisről a 615. sz. szvonat éjjel 1 ó. 15 pkor. Aradról a 606. sz. gyvonat reggel 5 ó. 37 pkor. Brassóból a 605/a. sz. gyvon. este 7 ó. 53 pkor. A 605/a és 606. sz. rendes gyorsvonat Arad—Brassó között közlekedik, azon I.—II. oszt. gyorsvonati jeggyel bárki utazhatik, kedvezményre jogosultak kedvezményüket érvényesíthetik, illetve élvezhetik.

NYILTTÉR.*)

Erklärung.

Endesgefertigter bin am heutigen Tage in der Directionssitzung der A. G. der Brooser Hoteliere, Restaurateure und Wirte freiwillig erschienen um die Abbitte für jene Gerüchte zu leisten, die ich über Handeln der Direction in der Stadt verbreitet habe, nachdem ich mich überzeugt habe, dass diese unwar sind und meine diesbezügliche Erfahrungen auf falschen und tendenciösen Informationen beruhen. — Ich habe die Abbitte geleistet und wünsche auch vor der Öffentlichkeit über das Geschehene meines Bedauerns Ausdruck zu geben, indem ich auch auf diesem Wege die obgenannte Direction um Entschuldigen bitte, und meine beleidigende Worte revociere. Broos, am 26. November 1919.

Josef Johann Weisz.

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Névtelen levelekre nem válaszolunk, kéziratokat vissza nem adunk.

Dr. Sz. J. Déva. Egy pár sort küldhetne már nekünk is. Üdv!

H. N. Kolozsvár. Ha ideje engedi, ne feledkezék meg rólunk.

Előfizető. Kérésével forduljon a pénzügyigazgatóságához. Sorsjegyeiről most — huzási lajstrom hiányában — nem adhatunk felvilágosítást.

Dr. Szegő, Algyógy. Ha erre jár, látogassa meg szerkesztőségünket.

Böske. Verse nem közölhető.

Öreg. Levél megy. Lapot mi rendesen küldjük.

V. D. helyben. Egy pár szóra keresse fel szerkesztőségünket.

Brassói Lapok. Cserepéldányt még most sem sapjuk. Kérjük megindítani.

Zongora és hegedű, valamint nagyobb mennyiségű üvegpalack paraffadugóval eladó. Cim e lap kiadóhivatalában. 82 1-3

Intelligens urhölgy vagy ur kosztot esetleg lakást is kaphat Malom-utca 17. sz. alatt. Ugyanitt ruha-varrást is elvállalnak. 75 2-3

Középiskolai tanulók magánoktatását elvállalja Steigerwald Árpád mérnök-hallgató. Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kérek. 76 2-3

Hasatschek Károly

épitőmester

7 19-25

Szászváros, Romoszi-ut 23.

Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság

Ajánlja dúsan felszerelt papir-raktárát u. m.: eljegyzési- és esküvői-kártyáit, diszes kiállítású meghívóit, névjegyeit, valamint falragaszait

Mindennemű irodalmi-művek iskolai és irodai írószerek, hivatalos és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett szerezhetők be

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószerkereskedés

A Szászváros és Vidéke kiadóhivatala